

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA CONTROL SERVICIILOR MEDIA AUDIOVIZUALE
RAPORT DE CONTROL

„Moldova-1”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

Prin Decizia nr. 305 din 29 septembrie 2023, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare – CA) a dispus controlul privind respectarea prevederilor art. 89 și 90 din Codul electoral, vizând reflectarea alegerilor în mass-media, de către serviciile media audiovizuale de televiziune și radiodifuziune sonoră ale căror declarații privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 au fost aprobate de CA.

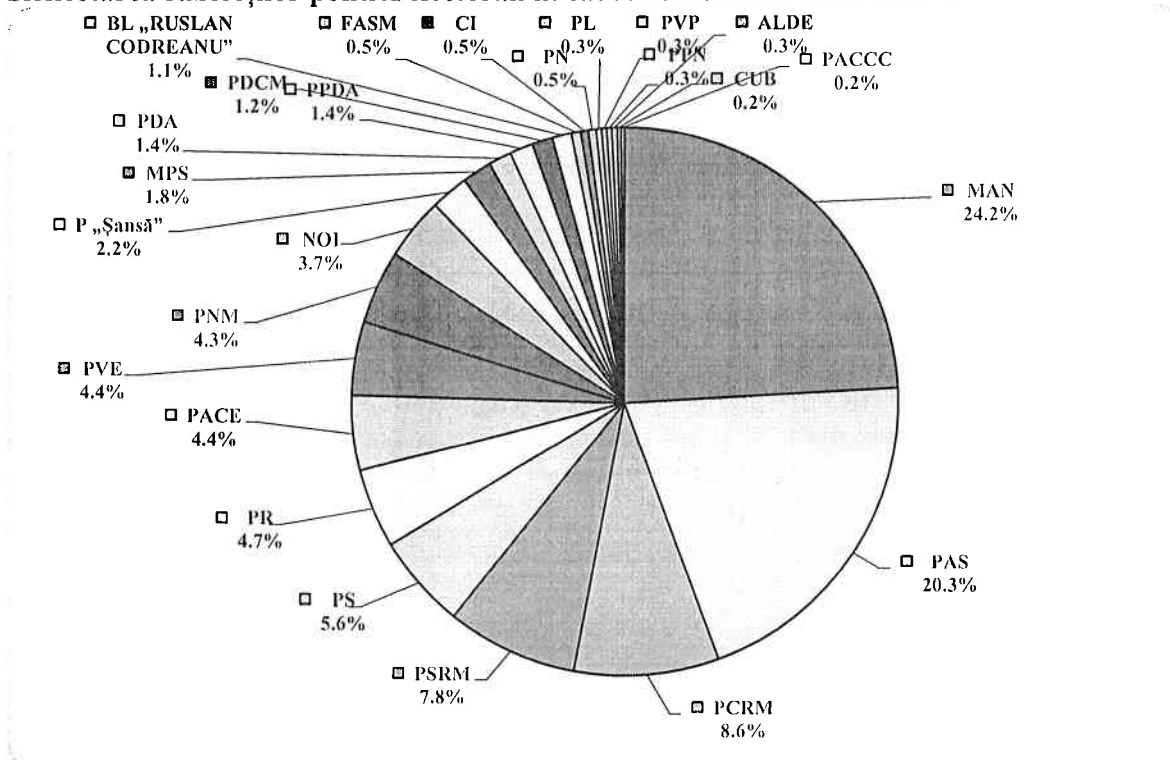
În cadrul controlului a fost supus verificării principalul buletin de știri al zilei din prime-time-ul de seară pentru perioada 09 – 15 octombrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, art. 90 alin. (15) și (16) din Codul electoral nr. 325/2022, CA a efectuat controlul serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, la capitolul respectării prevederilor art. 89 și 90 din Codul electoral, în baza înregistrărilor captate de la un operator IPTV (Moldtelecom) și stocate pe serverul CA.

În perioada 09 – 15 octombrie 2023, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 21:00 (limba de difuzare: română), 26 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 25 subiecți politici/electorali, 28 concurenți electorali, precum și activitatea Comisiei Electorale Centrale.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

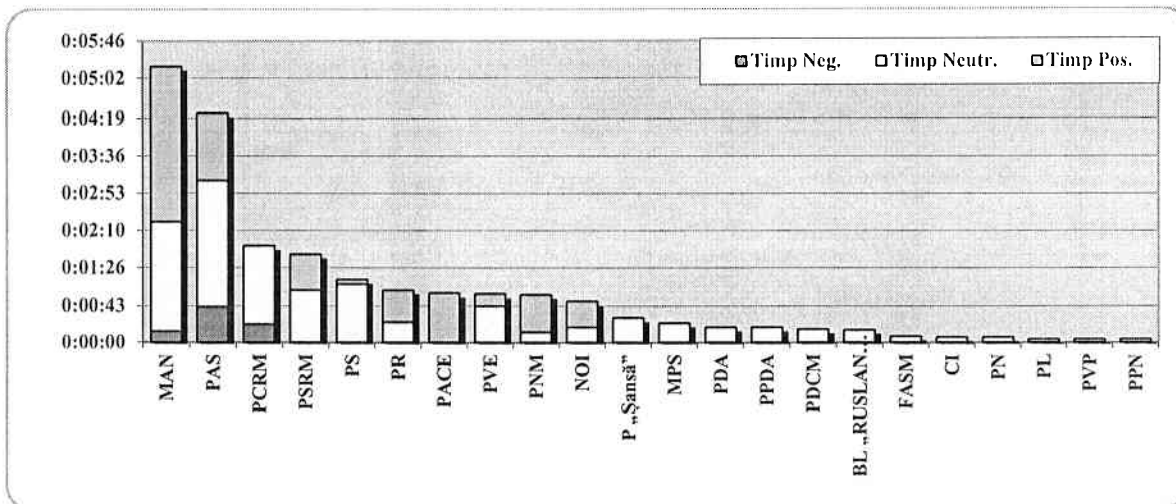

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	05 min. 16 sec.	02 min. 56 sec.	02 min. 07 sec.	13 sec.
2.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	04 min. 25 sec.	01 min. 18 sec.	02 min. 25 sec.	42 sec.
3.	Partidul Comuniștilor al Republicii Moldova (PCRM)	01 min. 52 sec.	0 sec.	01 min. 30 sec.	22 sec.
4.	Partidul Socialiștilor al Republicii Moldova (PSRM)	01 min. 42 sec.	41 sec.	01 min. 01 sec.	0 sec.
5.	Partidul Schimbării (PS)	01 min. 13 sec.	05 sec.	01 min. 08 sec.	0 sec.
6.	Partidul Renaștere (PR)	01 min. 01 sec.	37 sec.	24 sec.	0 sec.
7.	Partidul Acasă Construim Europa (PACE)	58 sec.	58 sec.	0 sec.	0 sec.
8.	Partidul Verde Ecologist (PVE)	57 sec.	14 sec.	43 sec.	0 sec.
9.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	56 sec.	44 sec.	12 sec.	0 sec.
10.	Partidul Noua Opțiune Istorică (NOI)	48 sec.	30 sec.	18 sec.	0 sec.
11.	P „Șansă”	29 sec.	0 sec.	29 sec.	0 sec.
12.	Partidul Politic Mișcarea Profesiuniștilor „Speranța” (MPS)	23 sec.	0 sec.	23 sec.	0 sec.
13.	Partidul Democrația Acasă (PDA)	18 sec.	0 sec.	18 sec.	0 sec.
14.	Platforma Demnitate și Adevăr (PPDA)	18 sec.	0 sec.	18 sec.	0 sec.
15.	Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM)	16 sec.	0 sec.	16 sec.	0 sec.
16.	BL „RUSLAN CODREANU”	15 sec.	0 sec.	15 sec.	0 sec.
17.	Forță de Alternativă și Salvare a Moldovei (FASM)	07 sec.	0 sec.	07 sec.	0 sec.
18.	Candidat Independent (CI)	06 sec.	0 sec.	06 sec.	0 sec.
19.	Partidul Nostru (PN)	06 sec.	0 sec.	06 sec.	0 sec.
20.	Partidul Liberal (PL)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
21.	Partidul Voința Poporului (PVP)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
22.	Partidul Politic Noi (PPN)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
23.	Alianța Liberarilor și Democraților pentru Europa (ALDE)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
24.	Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
25.	Congresul Civic (PACCC)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.

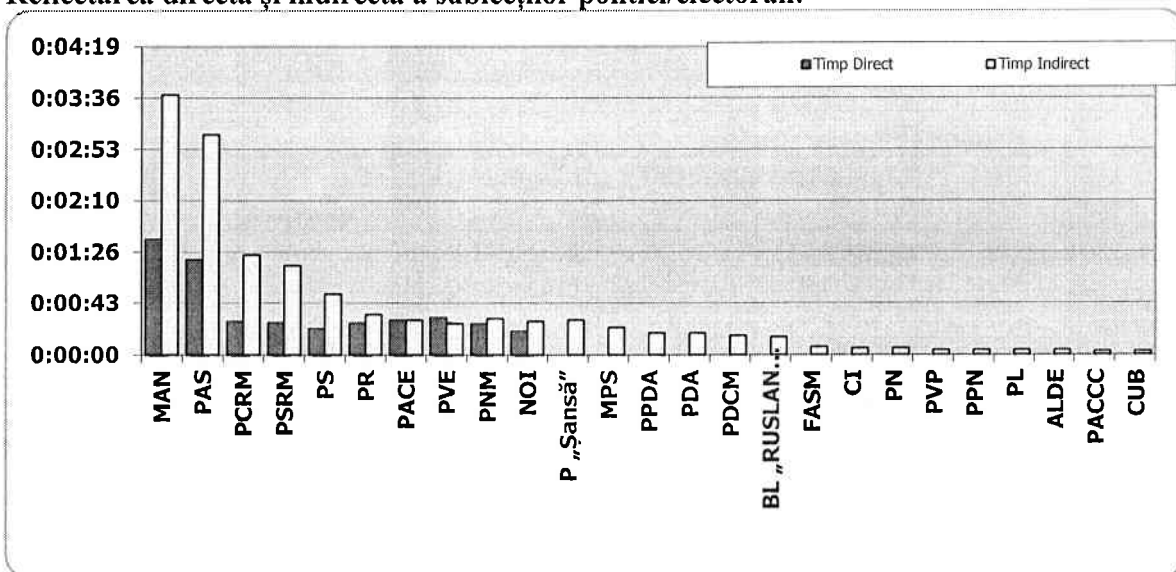
Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 21 min. 45 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat MAN – cu 24,2% (5 min. 16 sec.), urmată de PAS – cu 20,3% (4 min. 25 sec.), iar cea mai mică pondere de mediatizare a revenit PACCC – cu 0,2% (3 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării majorității subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră, în timp ce PACE a fost reflectat, în exclusivitate, pozitiv. La fel, de reflectare pozitivă au beneficiat MAN, PAS, PSRM, PS, PR, PVE, PNM și NOI, motivul fiind prezentarea priorităților în cadrul campaniei electorale. MAN, PAS și PCRM au fost prezentați și negativ. Reflectarea negativă a MAN și a PAS este generată de acuzațiile liderului MAN în adresa deputatului PAS, în legătură cu presiunile asupra unuia dintre candidații MAN, iar deputatul PAS intenționează să acționeze în instanța de judecată pentru informații false, prezentate de liderul MAN. PCRM a fost reflectat negativ, deoarece Veaceslav Negai părăsește partidul, invocând faptul că, conducerea partidului colaborează cu partide din stânga, finanțați de oligarhi și hoți fugari.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

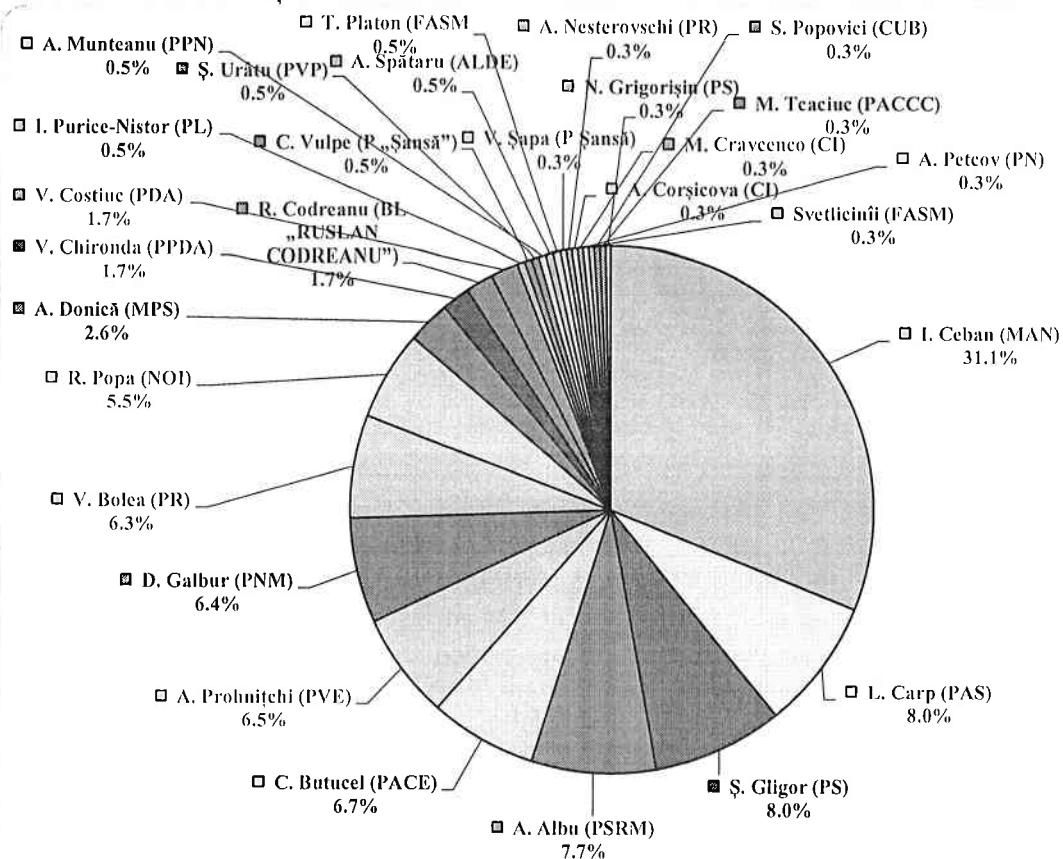

Subiecți politici/electorali MAN, PAS, PCRM, PSRM, PS, PR, PACE, PVE, PNM și NOI au beneficiat de apariții directe și indirecte, iar ceilalți numai de apariții indirecte.

1.2. Concurenți electorali

În perioada de raport 09 – 15 octombrie 2023, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a reflectat activitatea a 28 concurenți electorali, dintre care 18 concurenți electorali înscriși pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău, 9 pentru funcția de primar al municipiului Bălți și un candidat pentru funcția de primar al satului Condrița.

Reflectarea concurenților electorali:

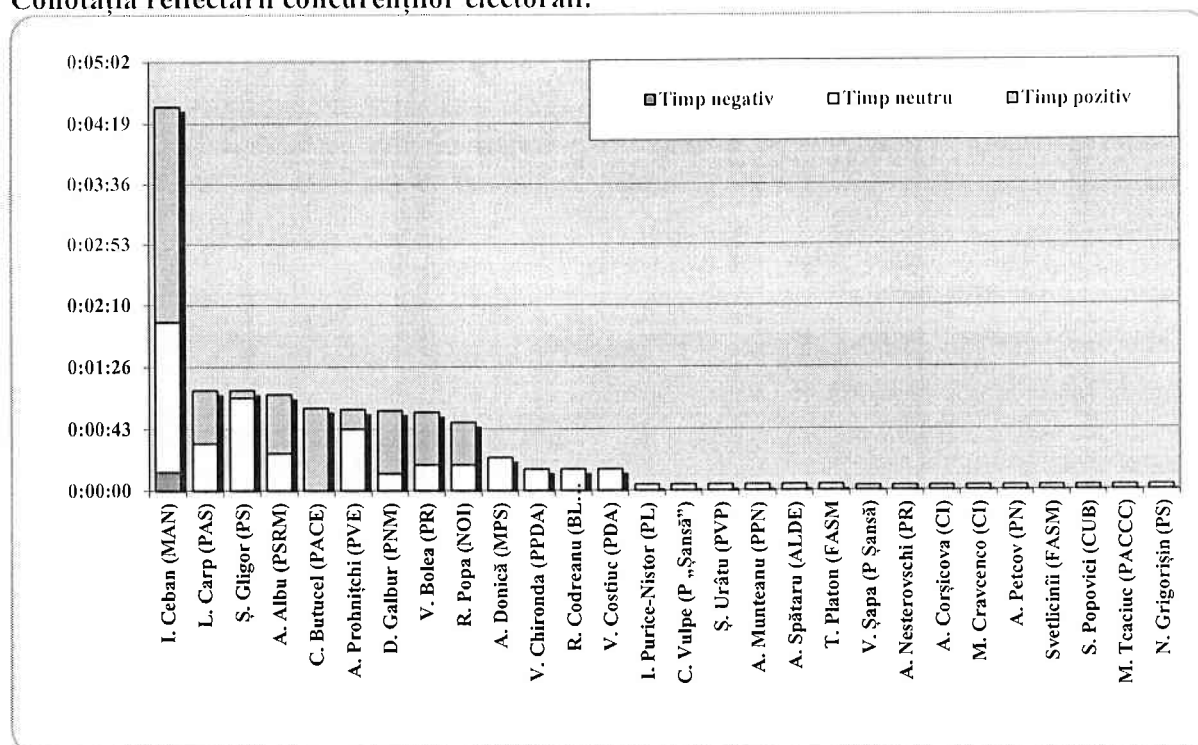
Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	I. Ceban (MAN)	04 min. 31 sec.	02 min. 33 sec.	01 min. 45 sec.	13 sec.
2.	L. Carp (PAS)	01 min. 10 sec.	37 sec.	33 sec.	0 sec.
3.	Ș. Gligor (PS)	01 min. 10 sec.	05 sec.	01 min. 05 sec.	0 sec.
4.	A. Albu (PSRM)	01 min. 07 sec.	41 sec.	26 sec.	0 sec.
5.	C. Butucel (PACE)	58 sec.	58 sec.	0 sec.	0 sec.
6.	A. Prohnițchi (PVE)	57 sec.	14 sec.	43 sec.	0 sec.
7.	D. Galbur (PNM)	56 sec.	44 sec.	12 sec.	0 sec.
8.	V. Bolea (PR)	55 sec.	37 sec.	18 sec.	0 sec.
9.	R. Popa (NOI)	48 sec.	30 sec.	18 sec.	0 sec.
10.	A. Donică (MPS)	23 sec.	0 sec.	23 sec.	0 sec.
11.	V. Chironda (PPDA)	15 sec.	0 sec.	15 sec.	0 sec.
12.	R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”)	15 sec.	0 sec.	15 sec.	0 sec.
13.	V. Costiuc (PDA)	15 sec.	0 sec.	15 sec.	0 sec.
14.	I. Purice-Nistor (PL)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
15.	C. Vulpe (P „Șansă”)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
16.	Ș. Urătu (PVP)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
17.	A. Munteanu (PPN)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
18.	A. Spătaru (ALDE)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.

19.	T. Platon (FASM)	04 sec.	0 sec.	04 sec.	0 sec.
20.	V. Șapa (P Șansă)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.
21.	A. Nesterovschi (PR)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.
22.	A. Corșicova (CI)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.
23.	M. Cravcenco (CI)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.
24.	A. Petcov (PN)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.
25.	Svetlicinii (FASM)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.
26.	S. Popovici (CUB)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.
27.	M. Teaciuc (PACCC)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.
28.	N. Grigorișin (PS)	03 sec.	0 sec.	03 sec.	0 sec.

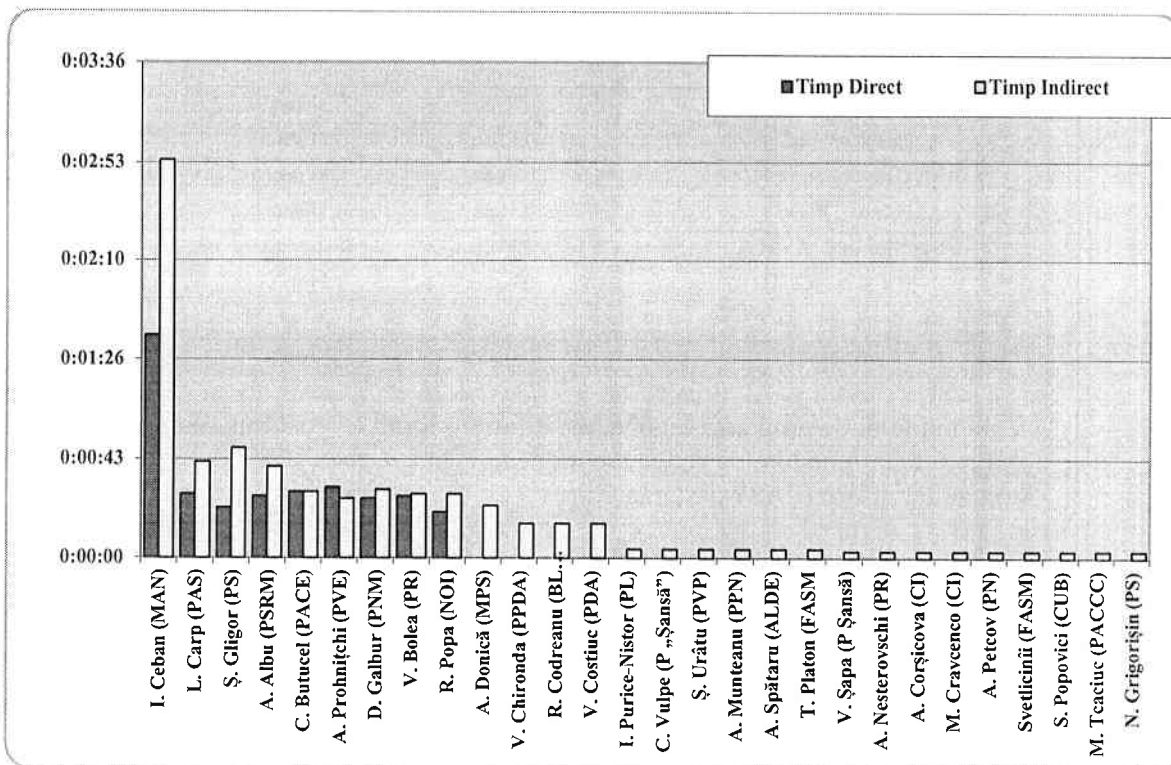
Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 14 min. 31 sec., dintre care, de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat I. Ceban (MAN) – cu 31,1% (4 min. 31 sec.), urmat de L. Carp (PAS) și Ștefan Gligor – cu 8% (1 min. 10 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali:

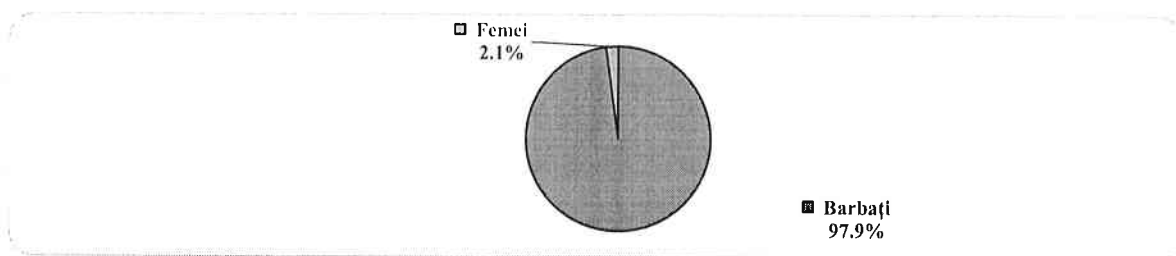
Conotația reflectării concurenților electorali a fost într-o tonalitate neutră, cu excepția concurenților electorali I. Ceban (MAN), L. Carp (PAS), Ș. Gligor (PS), A. Albu (PSRM), C. Butucel (PACE), A. Prohnițchi (PVE), D. Galbur (PNM), V. Bolea (PR) și R. Popa (NOI), care au fost reflectați și pozitiv, motivul fiind prezentarea de către aceștia a priorităților lor. I. Ceban a fost reflectat și negativ, motivul fiind acuzarea acestuia de prezentarea informațiilor false.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Toți concurenții electorali au beneficiat de apariții indirecte, iar 9 concurenți au beneficiat și de apariții directe.

1.3. Categoria gender

Conform datelor diagramei cota bărbaților este de 97,9% (18 min. 30 sec.), iar cota femeilor – de 2,1% (24 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 21:00.

Prin urmare, serviciul media public de televiziune „Moldova-1” a difuzat, la data de 13 octombrie 2023, în buletinul principal de știri de la ora 21:00, un subiect despre rezultatele unui sondaj de opinie, cu tematică electorală, privind preferințele politice ale alegătorilor, la alegerile locale din

5 noiembrie 2023. În cadrul prezentării sondajului, furnizorul a omis metodologia utilizată la realizarea acestuia.

Conform pct. 48 Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea C.E.C. nr. 1137 din 28.07.2023, „În perioada electorală FSM, în cazul în care reflectă rezultatele sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor, prezintă suplimentar în mod obligator următoarea informație: 1) cine a comandat, cine a realizat și, dacă se cunoaște, cine a plătit sondajul; 2) metodologia utilizată și perioada în care a fost efectuat sondajul; 3) geografia sondajului, dimensiunea eșantionului (numărul de respondenți) și marja de eroare; 4) autorizarea sau lipsa autorizării sondajului de către CEC”.

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (1) din Codul Electoral, care stipulează: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală”.

Direcția control servicii media audiovizuale

